

COMUNITĂȚI SUSTENABILE ȘI COMUNICARE SOCIALĂ

Ce este dezvoltarea sustenabilă?

Ce este dezvoltarea sustenabilă?

Prof. dr. Dana Perniu, Prof. dr. Codrina Csesznek,

Transilvania University of Brasov, Romania

Cuprins

Scurt istoric al conceptului de dezvoltare sustenabilă	3
Definirea dezvoltării sustenabile	3
Obiectivele dezvoltării sustenabile.....	4
Referințe.....	6

Scurt istoric al conceptului de dezvoltare sustenabilă

Conceptul de *dezvoltare durabilă* sau *dezvoltarea sustenabilă* (termenii sunt interschimbabili) a apărut în anii '80 ai secolului trecut, atunci când a devenit evident că degradarea mediului natural reprezintă o amenințare serioasă pentru viața pe planeta noastră (Cobianu-Băcanu et al., 2002).

În anul 1987, Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare a Organizației Națiunilor Unite (WCED – World Commission on Environment and Development) a publicat un raport intitulat „Our Common Future” (*Viitorul nostru comun*), unde *dezvoltarea durabilă* a fost definită ca acel tip de dezvoltare care satisface nevoile generațiilor actuale, fără a compromite însă capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile lor nevoi. Dezvoltarea durabilă, bazată pe o susținută cooperare a guvernelor lumii, a fost considerată încă de atunci unica soluție pentru depășirea crizelor din domeniile protecției mediului, dezvoltării economice și producției de energie (UN, 1987).

În anul 1992 s-a desfășurat la Rio de Janeiro un important Summit al Organizației Națiunilor Unite, numit *Summit-ul Pământului*, unde a fost transmis un mesaj către întreaga lume: degradarea mediului reprezintă o amenințare reală pentru sănătatea oamenilor și pentru întreg eco-sistemul planetar (Shah, 2008). La această întâlnire internațională s-a propus și elaborarea mai multor convenții internaționale referitoare la reducerea poluării aerului, la conservarea diversității biologice a planetei și la stoparea defrișărilor masive (UN, 1992).

În ultimele decenii, la nivel global, au fost exprimate numeroase îngrijorări legate de problemele de mediu și s-au evidențiat efectele activității umane asupra degradării unor resurse necesare vieții și asupra schimbărilor climatice. În același timp, au fost propuse soluții pentru menținerea și chiar îmbunătățirea condițiilor de viață pe planeta noastră. Aceste soluții se găsesc sub umbrela conceptului de *sustenabilitate*, care se referă la responsabilitatea noastră, a tuturor, de a crea societăți cu un nivel ridicat de trai, dar în condițiile în care protejăm mediul natural.

Definirea dezvoltării sustenabile

Conceptul de *dezvoltare sustenabilă*, așa cum a fost definit în cadrul Conferinței Națiunilor Unite de la Stockholm, în 1987, presupune o etică între generații și propune o viziune bazată pe dezvoltare și bunăstare, dar atrage atenția asupra riscului legat de depășirea limitelor planetei. Dezvoltarea durabilă este un concept generos, larg, complex, adesea denumit concept „umbrelă”. Este un concept provocator și controversat (Verma și Raghubanshi, 2018), având mai mult caracter normativ decât o definiție concretă (Turcu, 2013), dar creionează cadrul de acțiune la diferite niveluri al sistemului socio-economic.

Conceptul este cunoscut în mod tradițional ca integrând trei piloni: aceștia vizează *dezvoltarea socială* și *creșterea economică*, dar fără a prejudicia *calitatea mediului*. Literatura de specialitate (Spangenberg, 2004; Turcu, 2013) menționează necesitatea introducerii celui de al patrulea element, cel *instituțional*, prin care se asigură formularea politicilor și strategiilor în domeniu.

Sfârșitul de secol XX și începutul celui de al XXI-lea au marcat, dincolo de dezvoltarea rapidă și accelerată în plan socio-economic coroborată cu deteriorarea calității mediului, numeroase eforturi de elaborare de politici și programe de acțiune pentru dezvoltarea durabilă.

Obiectivele dezvoltării sustenabile

Astăzi, documentul fundamental care ghidează dezvoltarea durabilă la nivel internațional este Agenda pentru Dezvoltare Durabilă 2030 (*2030 Agenda for Sustainable Development*), elaborat de ONU, având 17 obiective (*Sustainable Development Goals - SDGs*) referitoare la reducerea sărăciei, combaterea inegalităților și a in justiției, stabilitatea regională și globală, precum și protecția planetei (UN, 2015):

1. *Fără sărăcie* – Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context.
2. *Foamete „zero”* – Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile.
3. *Sănătate și bunăstare* – Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă.
4. *Educație de calitate* – Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți.
5. *Egalitate de gen* – Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor.
6. *Apă curată și sanitație* – Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitație pentru toți.
7. *Energie curată și la prețuri accesibile* – Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.
8. *Muncă decentă și creștere economică* – Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți.
9. *Industrie, inovație și infrastructură* – Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației.
10. *Inegalități reduse* – Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta.
11. *Orașe și comunități durabile* – Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile.
12. *Consum și producție responsabile* – Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile.
13. *Acțiune climatică* – Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor.
14. *Viața acvatică* – Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă.
15. *Viața terestră* – Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate.
16. *Pace, justiție și instituții eficiente* – Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile.

17. Parteneriate pentru realizarea obiectivelor – Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.

Dezvoltarea durabilă este un obiectiv strategic al Uniunii Europene, politicile sale fiind orientate spre protecția mediului și spre asigurarea echității, coeziunii sociale și prosperității cetățenilor săi. Dezvoltarea durabilă înseamnă progres în domeniile social, economic și de mediu. Nu este o țintă finală, ci o manieră de acțiune, funcționare, necesitând proiectare și "pilotare" adecvată, riguroasă, bazată pe date științifice, agregate astfel încât să surprindă atât elemente generale, care se manifestă la nivel global, cât și elemente particulare ale sistemului analizat. Acest tip de dezvoltare are atât obiective imediate, cât și pe termen lung și se realizează deopotrivă la nivel global și la nivel local (EC, 2016).

Dintre strategiile lansate recent (Decembrie 2019) de Uniunea Europeană în contextul dezvoltării durabile, se menționează *Pactul verde european* (European Green Deal) care coagulează prioritățile Comisiei Europene, pe termen lung, pentru mediul de afaceri, producători și consumatori, pentru piață la modul general (EC, 2019). În viziunea acestui document, Europa urmează să joace un rol primordial în redefinirea modului în care lumea se dezvoltă în manieră durabilă astfel încât, până în 2050, să atingă neutralitatea din punct de vedere al emisiilor de gaze cu efect de seră, să decupleze economia de utilizarea resurselor, și nicio persoană să nu fie lăsată în urmă (UE_Green Deal). Atingerea neutralității din punctul de vedere al schimbărilor climatice se bazează pe acțiuni multisectoriale (UE_Green Deal):

- în domeniul *Energiei*, se propune decarbonizarea sectorului energetic, întrucât în prezent producția și utilizarea energiei contribuie în procent de peste 75% la emisiile de gaze cu efect de seră ale Uniunii Europene;
- în domeniul *Clădirilor*, care au o contribuție de aproximativ 40% la consumul total de energie, se propun realizările de reparații, astfel încât populația beneficiază de reduceri de tarife prin reducerea consumului de energie;
- în sectorul *Industrial* european este vizată economia de tip circular, prin sprijinirea industriei pentru inovare și pentru a deveni lideri mondiali în domeniul economiei verzi, întrucât la nivel european se utilizează materiale reciclate în proporție de doar 12%;
- în domeniul *Mobilității*, sunt prevăzute acțiuni de introducere a unor forme de transport privat și public, mai puțin poluante, mai ieftine și mai sănătoase, întrucât transportul actual contribuie cu 25% la emisiile poluante;
- domeniul *Alimentar* este identificat ca fiind o „piatră de temelie” în dezvoltarea durabilă la nivel European, iar strategia „de la fermă la consumator” prevede diminuarea impactului negativ asupra mediului generat de acest sector și promovarea agriculturii de tip organic pentru un sistem alimentar echitabil, sănătos și ecologic (UE_Green Deal).

În acest context, încep, la nivelul Uniunii Europene să se propună acțiuni concrete și mecanisme de finanțare pentru implementarea acestor concepte.

România, ca stat membru ONU, precum și ca membru al Uniunii Europene este angajată în formularea de politici și în acțiuni care conduc spre îndeplinirea obiectivelor dezvoltării durabile. La nivel național a fost formulată *Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030* care susține dezvoltarea României pe cei trei piloni: economic,

social și de mediu, „fiind orientată către cetățean și centrată pe inovație, optimism, reziliență și încrederea că statul servește nevoile fiecărui cetățean într-un mod echitabil, eficient și într-un mediu curat, în mod echilibrat și integrat” (Strategia RO, 2018).

Referințe

Cobianu-Băcanu, M., Alexandrescu, P., Cucu-Oancea, O. (2002). *Cultura, identitatea națională și educația în dezvoltarea durabilă a societății românești (Culture, national identity and education in the sustainable development of Romanian society)*. Pitești: Editura Paralela 45.

EC, European Commission (2016). *Sustainable development*. Retrieved March 2022 from <https://ec.europa.eu/environment/archives/eussd/index.htm>.

Shah, M.M. (2008). Sustainable Development. In *Encyclopedia of Ecology*. <https://www.sciencedirect.com/topics/earth-and-planetary-sciences/sustainable-development>

Spangenberg, J. (2004). Reconciling sustainability and growth: criteria, indicators, policies. *Sustainable Development*, 12, 74-86.

Strategia RO (2018). *Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2023 (National Strategy for the Sustainable Development of Romania 2023)*. <http://dezvoltaredurabila.gov.ro>

Turcu, C. (2013). Re-thinking sustainability indicators: local perspectives of urban sustainability. *Journal of Environmental Planning and Management*, 56, 695-719.

UE_Green Deal. *A European Green Deal*. <https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal>

UN, United Nations (1987). United Nations World Commission on Environment and Development (WCED), *Our Common Future Report*. Retrieved September 2021 from [United Nations World Commission on Environment and Development \(WCED\) Our Common Future Report \(1987\) | Encyclopedia.com](https://www.un.org/en/conferences/environment/rio1992)

UN, United Nations (1992). United Nations Conference on Environment and Development, Rio de Janeiro, Brazil, 3-14 June 1992. Retrieved March 2022 from <https://www.un.org/en/conferences/environment/rio1992>

UN, United Nations (2015). *Transforming our world: the 2030 agenda for sustainable development*, A/RES/70/1. Retrieved September 2021 from https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E

Verma, P., Raghubanshi, A.S. (2018). Urban sustainability indicators: Challenges and opportunities. *Ecological Indicators*, 93, 282-291.